

การประเมินความเสี่ยง
ที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ
ของหน่วยงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจด
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

คำนำ

ความเสี่ยง (Risk) เป็นความไม่แน่นอน (Uncertainty) ของเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จึงทำให้ความเสี่ยงเป็นโอกาส (Opportunity) ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอในอนาคต ที่จะเกิดความผิดพลาดขึ้น ทำให้เกิดความสูญเสีย ล้มเหลว หรือภัยอันตรายในหมู่สมาชิกหรือองค์ประกอบของหน่วยงาน ส่งผลกระทบต่ออนาคต ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (objective) และเป้าหมาย (goal) ขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหาร

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) คือ กระบวนการในการระบุระดับความรุนแรง และการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเสี่ยง โดยประเมินจากโอกาสที่จะเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้น การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจด จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจด

สารบัญ

หน้า

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๒. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๑
๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๑
๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๓
๕. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๓
๖. มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	๔

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมิน ความเสี่ยงมาใช้ในหน่วยงานจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการของหน่วยงานจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าหน่วยงานอื่นหรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การ เพิ่มภาระงานแต่อย่างใด การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต

๒. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐาน ที่ได้รับการ ยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน เพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทาง ด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทาง เพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุม ภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของ การกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความ คาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ – องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ – กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ – มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและ

เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายใน มีประสิทธิผล

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้น ซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดคล้อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามา ได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต (Unknown Factor)

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุม ภายในของ องค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยม การทุจริต (The Fraud Triangle)

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการ
อำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

๕. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เพื่อจัดลำดับความเสี่ยง รวมทั้งออกแบบแนวทางหรือมาตรการจัดการความเสี่ยงต่อไป

๕.๑ การระบุความเสี่ยง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจดได้สรุปเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับสินบน ซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลการระบุความเสี่ยงจากภายในหน่วยงาน ทั้งนี้ ความเสี่ยงที่วิเคราะห์ได้มี ทั้งความเสี่ยงที่มาจากปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือ มีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว (Known Factor) และปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากทรัพยากร ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (Unknown Factor)

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Known Factor และ Unknown Factor)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	
	Known Factor	Unknown Factor
๑.ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร , ผู้ขออนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดตลาด, ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร	✓	
๒.ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ - การออกระเบียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	✓	
๓.ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง - การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		✓
๔.ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล - การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อเลื่อนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/ ต่อสัญญาจ้าง ข้าราชการ พนักงานจ้าง	✓	

๕.๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโจดดำเนินการวิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสี เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร , ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดตลาด, ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร				✓
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ - การออกกระเบียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	✓			
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง - การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง			✓	
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล - การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อเลื่อนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/ต่อสัญญาจ้าง ข้าราชการ พนักงานจ้าง		✓		

๕.๓ การประเมินค่าความเสี่ยงรวม

ในขั้นตอนนี้หน่วยงานได้นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ โดยมีเกณฑ์ ในการให้ค่า ดังนี้

๑. ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๒. ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่าย เพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

โอกาส/ความเสี่ยงของการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง		ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็นxรุนแรง
	ขั้นตอนหลัก MUST	ขั้นตอนรอง SHOULD	๑	๒	๓	
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร , ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดตลาด, ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร	๓				๓	๙
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ - การออกกระเปียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๒			๒		๔
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง - การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	๓				๓	๙
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล - การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อเลื่อนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/ ต่อสัญญาจ้าง ข้าราชการ พนักงานจ้าง	๓			๒		๖

๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ในขั้นตอนนี้ หน่วยงานได้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการของหน่วยงาน กับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน (๓) ถึง (๙) เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็น ดังนี้

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
ปรับปรุง	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

แนวทางการประเมินค่าคะแนนระดับความเสี่ยง เทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความ เสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการ ควบคุมความเสี่ยง ทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓)
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
	ปรับปรุง	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
ปรับปรุง	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนการปฏิบัติงานในโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร , ผู้ขออนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดตลาด, ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร	พอใช้		✓	
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ - การออกกระเปียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	ดี		✓	
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง - การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	พอใช้		✓	
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล - การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อเลื่อนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/ ต่อสัญญาจ้าง ข้าราชการ พนักงานจ้าง	พอใช้		✓	

- ✓ สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
- ✓ สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ตามมาตรการ/นโยบาย/ โครงการ/ กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง
- ✓ สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง

๖. มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกันการทุจริต) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาหรือ เกิดการทุจริตขึ้นในองค์กร หน่วยงานได้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง และระดับ ค่อนข้างสูง มากำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในแต่ละความเสี่ยง รายละเอียดดังนี้

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
	เขียว	เหลือง	แดง	
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร , ผู้ขออนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ , ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดตลาด, ผู้ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร		✓		-จัดทำประกาศนโยบายการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) แสดงถึงการประกาศตนไม่รับของขวัญ ของกำนัล สิ้นน้ำใจทุกชนิดไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดที่ให้บริการ และประชาสัมพันธ์สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม พร้อมทั้งแจ้งบุคลากรทุกคน ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด -จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานด้านจริยธรรม อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ (Do's & Don'ts) เพื่อเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ -ในการไปปฏิบัติหน้าที่ เช่น การตรวจสถานที่เพื่อพิจารณาอนุมัติ/อนุญาตต่าง ๆ ห้ามเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ให้ปฏิเสธการรับทุกกรณี -ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ -จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดขั้นตอนวิธีปฏิบัติ หลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงาน และระยะเวลาใน การดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน มีมาตรฐานเดียวกัน -จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน แสดงขั้นตอนการให้บริการ หลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ประชาชน สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ -ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยกำชับให้บุคลากรในสังกัดทุกระดับ ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม กระบวนการ ขั้นตอน หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนด ควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม นโยบายด้านการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบและผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเคร่งครัด

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
	เขียว	เหลือง	แดง	
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ - การออกระเบียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน		✓		- จัดทำประกาศนโยบายการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) แสดงถึงการประกาศตนไม่รับของขวัญ ของกำนัล สินน้ำใจทุกชนิดไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดที่ให้บริการ และประชาสัมพันธ์สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม พร้อมทั้งแจ้งบุคลากรทุกคนถือปฏิบัติ โดยเคร่งครัด - จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานด้านจริยธรรม อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ (Do's & Don'ts) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตนและปฏิบัติหน้าที่ - ในการไปปฏิบัติหน้าที่ เช่น การตรวจสอบสถานที่เพื่อพิจารณาอนุมัติ/อนุญาตต่าง ๆ ห้ามเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ให้ปฏิเสธการรับทุกกรณี - จัดอบรม/กิจกรรม/ประชุมเพื่อปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติให้บุคลากรในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต บทลงโทษที่จะได้รับหากมีการ กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความคิดแยกแยะเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวม - กรณีพบการทุจริตจะดำเนินการสอบสวนและลงโทษขั้นสูงกับผู้ทุจริตอย่างจริงจัง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
	เขียว	เหลือง	แดง	
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง - การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		✓		- จัดทำประกาศนโยบายการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) แสดงถึงการประกาศตนไม่รับของขวัญ ของกำนัล สิ้นน้ำใจทุกชนิดไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดที่ให้บริการ และประชาสัมพันธ์สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม พร้อมทั้งแจ้งบุคลากรทุกคน ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด - จัดทำประกาศในการจัดซื้อจัดจ้าง/สัญญาจ้าง กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นเงื่อนไขว่า หากพบว่าผู้เสนอ ราคา/คู่สัญญา/คนกลาง/มีการฝ่าฝืนในการกระทำการทุจริตในการจ่ายสินบนถือว่าเป็นความผิดอาญาทั้งผู้ให้ และผู้รับ - ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งเสริมการดำเนินการให้เกิดความโปร่งใสในทุกขั้นตอนและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในการดำเนินกิจกรรมทุกรูปแบบ - ให้หัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย กรณีปล่อยปละละเลยให้ถือเป็นความผิดทางวินัย - จัดอบรม/กิจกรรม/ประชุมเพื่อปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติให้บุคลากรในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจยึดหลัก คุณธรรมจริยธรรม นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต บทลงโทษที่จะ ได้รับหากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความคิดแยกแยะเรื่องผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม - กรณีพบการทุจริตจะดำเนินการสอบสวนและลงโทษขั้นสูงกับผู้ที่ทุจริตอย่างจริงจัง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
	เขียว	เหลือง	แดง	
๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล - การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อเลื่อนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/ ต่อสัญญาจ้างข้าราชการ พนักงานจ้าง		✓		- จัดทำประกาศนโยบายการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) แสดงถึงการประกาศตนไม่รับของขวัญ ของกำนัล สินน้ำใจทุกชนิดไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดที่ให้บริการ และประชาสัมพันธ์สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม พร้อมทั้งแจ้งบุคลากรทุกคน ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด - มีการประกาศรับสมัครและสอบคัดเลือก โดยประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อดำเนินการสอบคัดเลือกโดยเปิดเผยทุกขั้นตอน - จัดอบรม/กิจกรรม/ประชุมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบให้บุคลากรในหน่วยงาน บทลงโทษที่จะได้รับหากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความคิดแยกแยะเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม - กรณีพบการทุจริตจะดำเนินการสอบสวนและลงโทษขั้นสูงกับผู้ทุจริตอย่างจริงจัง